

Redakční rada

Výkonná redaktorka: Mgr. Hana Sýkorová

Grafická úprava a sazba: Mgr. Lada Slabá

Jazyková korektorka: RNDr. Markéta Húsková

Tisk: Základní škola Liberec, Sokolovská

Redaktoři hackerového vydání:

Štěpán Gamper, 8. A

Radka Hálová, 7. A

Klaudie Karpetová, 8. B

Šimon Kyrál, 7. A

Eliška Roncová, 7. B

Viktorie Salomonová, 8. A

Anna Samčuková, 8. B

Kristýna Uhrová, 8. A

Ilustrace:

titulní stránka Rozálie Horová, 8. B

uvnitř čísla str. 14 Eliška Roncová, 7. B

Fotografie:

archiv školy a archiv Mgr. Pavla Červinky

Kontakt



Základní škola, Liberec

Sokolovská 328, p.o.

460 14, Liberec XIII

tel.: +420 481 120 586

email: skola@zssokol.cz

www: <https://zssokol-cz.flox.cz/>

Facebook: Škola Sokolovská

ŠKOLÁSEK

ŠKOLNÍ ČASOPIS ZÁKLADNÍ ŠKOLY SOKOLOVSKÁ

LISTOPAD 2023/ROČNÍK 28

HACKEŘI VE ŠKOLÁSKU?



Kresba: Rozálie Horová, 8. B

Úvodní slovo



Milí čtenáři, milé čtenářky,

je tu nový podzimní časopis. A na co se můžete těšit? V jednom z článků třeba najdete tip, jak si vydělat miliony. Zaujmout by vás mohly i největší hackerské útoky. Že nevíte, co to je? To vůbec nevadí, protože uvnitř čísla se vše dozvíte.

Nebo si aspoň vyhlédněte nějaký film, který vám zpříjemní podzimní náladu.

To vše a ještě mnohem víc můžete najít v našem novém čísle. Tak hurá do čtení!

Za redakci Emma Valentová



Ocenění



Náš školní časopis získal nádherné 1. místo v soutěži Školní časopis roku 2023 Liberecký kraj v kategorii ZŠ I. a II. stupeň.

Gratulujeme celému týmu: všem redaktorům, autorům článků, ale i výtvarníkům a fotografům, kteří se na tvorbě Školáka podílejí a podíleli.

Vtipy

Štěpán Gamper, 8.A

Kdo chce kam, nabourá se tam.

Jaký je rozdíl mezi hackerem a uživatelem? Hacker nemusí na heslo vzpomínat.

Jak se modlí počítačový maniak? Ve jménu otce, syna, i ducha svatého ENTER.

Problém s počítačem lze vyřešit dvěma způsoby: 1) vyhodit počítač z okna 2) vyhodit okna z počítače.

Ahoj, jsem tvůj albánský virus! U nás v Albánii není IT technika na takové úrovni, proto pracuji manuálně. Takže si smaž náhodně nějaký soubor na svém počítači sám a pošli mě dál!

Všichni mi říkají, že jméno kocoura se jako heslo pro počítač nehodí, ale když já jsem si zvykl na mého Qzb!7kw_2et!

Jeden známý je teď slavný. Hrál v tom novém filmu. Jo? A v jakém? V síti.

Zdroje: www.ntx.cz/vtipy/it/7, www.alik.cz/v/informatika

Quiz pro chytré hlavy...

Emma Valentová, 8.A



Jak vyplnit tajenku? Je to jednoduché. Vždy zakroužkuj správnou odpověď a písmenko, nebo slabiku zapiš do políček tak, jak jdou za sebou. Užij si luštění!

1. Jaká země čelí nejvíce kybernetickým útokům?

p) USA l) Polsko m) Německo

2. Co byste si měli nainstalovat do mobilu, abyste předešli útoku?

k) Netflix u) Tik Tok
o) antivirovou aplikaci

3. Kdy byl zaznamenán první hackerský útok v ČR?

m) roku 2000 z) 1988 v) 1960

4. Kolik obyvatel v ČR používá počítač?

a) cca 8 mil. i) cca 5,4 mil.
o) cca 7,1 mil.

5. Jak dlouho trvá hackerovi prolomit „silnější“ heslo?

r) cca. 3 hodiny b) cca. 35 minut
k) cca. 1,5 hodiny

6. Kolik si vydělává tzv. „dobrý“ hacker za rok?

te) cca 5 mil. Kč me) cca 1,9 mil. Kč
ha) cca 3,3 mil. Kč

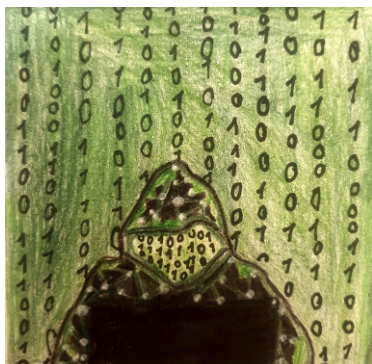
7. Co dělá „dobrý“ hacker?

cke) Zajišťuje bezpečnost informačních systémů
vlo) nic
tel) kradе lidem hesla

8. Těšíte se na další číslo Školásky?

ry) samozřejmě
ry) určitě
ry) ANO

Tajenka - - - - - !



Kresba: Eliška Roncová, 7.B

Historie hackování

Kristýna Uhrová, 8.A



Hackeři, počítačová specialisté či programátoři s detailními znalostmi fungování systému, se objevili až se vznikem počítačů. Ovšem již v roce 1878, po vynálezu telefonu A. G. Bellem, se skupina mladíků „velmi zajímala“, jak telefonní systém funguje. Pronikli do telefonního systému New Yorku a snažili se vytvořit vlastní spojení, aby mohli telefonovat zdarma.

60. léta

Na přelomu 50. a 60. let 20. století, před vznikem osobního počítače, firmy a univerzity používaly sálové počítače. Na Massachusetts Institute of Technology se objevili první „počítačové hackeři“.

Všechno začalo u vláček

Jméno přijali od skupiny studentů, kteří si na fakultě hráli s elektrickými vláčky. "Hackovali" (přestavovali) vláčky, konstrukce kolejí a výhybky tak, aby urychlili jejich pohyb a ovládání. Někteří studenti se potom zaměřili na nové mainfarmy (sálové počítače), které byly na univerzitě předmětem jejich studia.

70. léta

Pro sedmdesátky je typické „telefonní pirátství“. Telefonní hackeři (piráti) pronikali do telefonních ústředěn, aby mohli zdarma telefonovat po celém světě (např. John Draper, známý jako Cap'n Crunch, ale patřili mezi ně i studenti vysoké školy: Steve Wozniak a Steve Jobs, budoucí zakladatelé firmy Apple).

Hacker v 21. století

V dnešní době hackeři mohou ukrást data, peníze nebo osobní údaje, díky čemuž mohou i ukrást vaši identitu.

Zdroj: www.cs.wikipedia.org/wiki/Hacker



Útok na Bílý dům i PlayStation

Radka Hálová a Šimon Kyrál, 7.A

V článku se dočtete o nejslavnějších hackerských útocích.

ÚTOK NA PLAYSTATION NETWORK (2011)

Tento hackerský útok byl závažný hlavně kvůli tomu, že hackeři ukradli data až 77 miliónům uživatelům. Ukradenými daty byla hlavně platná čísla kreditních karet. A protože společnost Sony nevěděla jak dál, tak místo toho, aby se zaměřila na bezpečnost dat, tak uzavřela síť na 23 dní. To snížilo popularitu služby a Sony přišlo o přibližně 171 miliónů dolarů (skoro 4 miliardy korun).

ÚTOK NA YAHOO (2013)

Útok na prohlížeč Yahoo byl přiznaný až v roce 2016 a jde o jeden z největších útoků v historii. Hackerům se podařilo získat data více než 1 miliardy uživatelů. Získali jména, hesla, telefonní čísla, e-mailové adresy atd. Bankovní údaje údajně neunikly.

Zdroj: www.root-nation.com/cs
www.irozhlas.cz



www.depositphotos.com

ÚTOK NA BÍLÝ DŮM (2012)

Jedná se o zase jeden z největších útoků v historii internetu. Útok způsobila skupina Anonymous jako odplatu za zablokování webu megaupload.com. Povedlo se jim zablokovat stránky FBI, Bílého domu, ale i také amerického sdružení filmového průmyslu nebo ministerstva spravedlnosti.

ÚTOK NA STRÁNKY POLICIE ČR, HASIČŮ A MINISTERSTVA VNITRA (2023)

Tento útok provedla skupina NoName057. Jedná se o tzv. DDoS útok, který se provádí tak, že se webová stránka zahltní spoustou dotazů, až stránka tzv. spadne. Pravděpodobným důvodem útoku této skupiny na zmíněné instituce bylo cílené zaměření na země podporující Ukrajinu.



Podzimní vyrábění

Emma Valentová, 8.A

Venku se brzy stmívá, za okny nevlídno. Pojďte si s námi vyrobit opravdu jednoduchou podzimní výzdobu, která vám zpříjemní den.

BUDEME POTŘEBOVAT:

listy (nejlépe javorové)
kousek drátku (postačí i provázek)



JAK NA TO?

Nasbíráme si hodně listů (nejlepší jsou hodně barevné). List přehneme a postupně začneme podle návodu namotávat jednu růžičku za druhou. Drátkem vždy list přichytíme pevně ke stonku. Poslední lístky růže necháme volné. A růžička je hotová.



Zdroj: www.carujeme.cz

Toman a lesní panna

Fr. L. Čelakovský

Anna Samčuková, 8.B

Večer před svatým Janem...

Komiks
z četby...

„Do Podhájí
k myslivci musím
ke své děvčici;...”

„Kam pojedíš,
bratře milý,
v této pozdní
na noc chvíli ?“

Smutkem
Toman obklopen
patří s koně
do oken: děvče
láskou jen rozplý-
vá, na ženicha
se usmívá...

Jede, jede doubravou,
les šumí mu nad hla-
vou, větřík chladný
z noci fouká, nad ou-
valem sova houká...

Jedou, jedou
dál a dál podlé řeky,
podlé skal, panna
Tomanu po boku
vyrovnává
v plavném skoku...

„Slyš, Tománku,
radu mou,
nedávej se
doubravou...”

Nejel Toman
doubravou,
dal se
cestičkou
pravou...

Toman koněm
zatočil, v širé pole
poskočil...

Cupy dupy
z houštiny letí
jelen v mejtiny,
na jelínku
podkasaná
sedí sobě
lesní panna;

Tomanovi
srdce plesá,
uzdu pouští,
s koně klesá...

„Bratře můj,
bratříčku můj,
kde skonál jsi
život svůj!“

Vydělávají miliony a je po nich poptávka

Klaudie Karpetová, 8.B

Kdo jsou dobří hackeři?

Hackerství nemusí být spo-
jené pouze s negativními událostmi.
Existují tzv. dobří hackeři, jsou to
bezpečnostní pracovníci, kteří díky
svým znalostem zkoumají aplikace a
snaží se v nich najít nějakou tu bez-
pečnostní skulinu.

Po dobrých hackerech je veli-
ká poptávka, protože jejich soupeři se
stále zdokonalují. Pomáhají firmám
odhalit slabiny v zabezpečení a
předejít skutečným kybernetickým
útokům.

Jak vypadá jejich práce? Kde všude se uplatní?

Obránci mají často jen minu-
ty, aby odhalili vir a čelili mu. Dobří
hackeři se potýkají s nedostatkem
času, stresem a také s manage-
mentem. Obránci potřebují odpojit
systém, to ale může přinést firmě
obrovské ztráty. Dobří hackeři mohou
pracovat jako testeři při vývoji
programů či softwaru a hledat jejich
slabá místa.

Zdroje: www.dps-az.cz, www.denik.cz



Kdo je sdružuje?

Jsou organizováni například
pod hlavičkou HackerOne, kde jich
jsou tisíce. Mají přibližně 2 tisíce
zákazníků.

Americká mezinárodní tech-
nologická společnost IBM za-
městnává white head hackery (ve
volném překladu dobré hackery),
kteří se starají o bezpečnost softwarů
a systémů.

Kolik vydělávají?

První dobří hackeři dostali
zaplacen v roce 2013, od té doby se
někteří z nich stali milionáři díky svým
schopnostem najít bezpečnostní
mezery v aplikacích a službách.

Samostatný box: Zajímavost

Bezpečnost se dá otestovat
tím, že se dobří hackeři snaží zahecko-
vat stránku a když není dostatečně
zabezpečená, napíší majiteli stránky a
spolu ji pak zabezpečí. Metody
ochrany nejsou vždy shodné, protože
systémy jsou různě zabezpečené. Je to
navíc složité a může to trvat dlouho.
Jejich práce je fascinující.

Jak ochránit svůj počítač



Šimon Kyrál, Radka Hálová, 7.A

IP ADRESA

IP adresa je vlastně adresa vašeho internetu. Podle ní se dá zjistit dokonce i adresa vašeho bydliště, nebo její znalost dokáže i zpomalit váš internet. Proto naši adresu musíme nechat v soukromí pomocí VPN.

CO JE VPN?

Abychom pochopili, co je VPN (virtuální privátní síť), ukážeme si, jak funguje komunikace na internetu. Kliknete-li v Instagramu myší na „like“, tak se vaše kliknutí vyšle do vašeho routeru, pak k vašemu internetovému poskytovateli a nakonec přes půlku světa do serverů Instagramu. Ten pošle odpověď na vaše kliknutí a to se pošle tou samou cestou zpátky. Během této cesty je spousta příležitostí pro útočníky zachytit vaši IP adresu a zneužít ji.

VPN umí během cesty vaši IP adresu zašifrovat, takže jakmile ji hacker zachytí, nebude v jeho silách ji přečíst, protože to umí jenom váš počítač.

Pokračování článku na straně 7.

Většina z nás má počítač buď vlastní, nebo rodinný. Ten nestojí zrovna málo peněz. Proto je důležité, aby byl dostatečně chráněn před útoky hackerů.

Typy útoků mohou být různé: zpomalení počítače, ukradení dat nebo peněz, sledování aktivit atd.

VIRY

Počítačových virů je spousta, například Trojský kůň, Ransomware a další. Všechny je označujeme pod slovem malware. Způsobují buď zpomalování softwaru, nebo vás pachatel sleduje.

Viry odhalujeme a odstraňujeme pomocí tzv. antivirů. Antivirů je spousta, například: Avast, AVG atd.

Interview s panem učitelem Pavlem Červinkou

Emma Valentová 8.A a Klaudie Karpetová 8.B



R: Jak dlouho se věnujete IT na této škole?

PČ: Už od začátku, učím tu pět let, takže pět let.

R: Jaký je Váš koníček mimo školu?

PČ: Práce kolem domu a cestování.

R: Jaký předmět jste neměl rád na škole?

PČ: Hudebku, protože jsem nikdy nepochopil noty a pletl jsem si je. Nakreslit je umím, ale nevím, co znamenají.

R: Stal jste se někdy obětí hackera?

PČ: Ne.

R: Zkoušel jste někdy něco hacknout?

PČ: Ne ;-).



R: Jak se vyvarovat útoku hackera?

PČ: Ideální je tomu předcházet. Znáte to z informatiky. Měli byste být obezřetní a dávat si pozor, kam, kdy a kde se přihlašujete. Také si dávat pozor, s kým jaké informace sdílíte. Pokud zadáváte například online platbu, ujistěte se podle adresy,



Foto: archiv Pavla Červinky

že je to vaše banka, ... Dalo by se pokračovat, ale to by vás asi nudilo. Pokud Vás ale někdo bude chtít „hacknout“ stejně to udělá.

R: Jak byste popsal hackera pěti slovy?

PČ: Shrbený, brýlatý, cílevědomý, žádný svatoušek.

R: Kolik odhadujete, že je hackerů v ČR?

PČ: Těžko říct, spíš bych řekl, že mnoho hackerských útoků přichází z ciziny.

R: Je nějaký citát, který Vás provází životem? Co byste chtěl sdělit našim čtenářům?

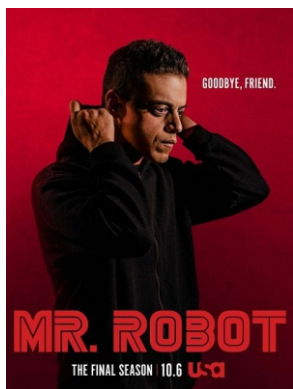
PČ: Citát nemám, ale řekl bych, že pokud se k někomu chováte hezky a s úsměvem, často vám to oplátí stejně.

Děkujeme za rozhovor!



Filmy na dlouhé zimní večery

Eliška Roncová, 7.B



MR. ROBOT, 2008

Zdroj: www.csd.f.cz

Elliot je mladým programátorem v jedné bezpečnostní firmě, kde zajišťuje zabezpečení korporacím, které podle něj tajně řídí svět.

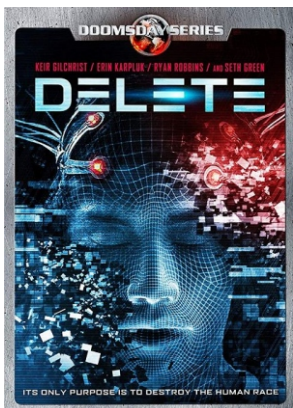
CONTROL Z, 2015

Na střední škole řádí hacker, který vyzrazuje tajemství studentů. Osamělá, ale všímavá Sofia se pokusí odhalit, kdo to má celé na svědomí.



KYBERVÁLKA, 2013

Kyberválka představuje katastrofu v našem až příliš křehkém digitálním světě. Film přichází s vizí zlotřilé počítačové inteligence, která má jediný cíl: zničit lidstvo!



BLOODY MONDAY (2015)

Geniální středoškolský student a také hacker pomocí svých sofistikovaných hackerských technik bojuje proti „krvavému pondělí“, nejhorší formě virového terorismu, aby zachránil svou rodinu, přátele a celý svět.



pokračování článku Jak ochránit svůj počítač

Radka Hálová, Šimon Kyrál, 7.A

OBECNÉ TIPY PRO OCHRANU

Pro ochranu počítače nestačí si jenom stáhnout VPN a antivirus, ale je potřeba si dávat pozor na více věcí, třeba na podezřelé e-maily, telefonáty, falešné zpravodajské stránky apod.

PŘÍKLAD

Vidíme článek, který se tváří, že je umístěn na stránkách České televize. Článek pojednává o tom, jak prezident schválil zákon, který dá každému 10 000 Kč. Stačí pouze kliknout na odkaz. Zde pak vyplníme naše údaje, a nejenom že nedostaneme slíbených 10 tisíc korun, ale zároveň má podvodník naše soukromé údaje a vybere nám například bankovní účet.

JAK TOMU PŘEDEJÍT?

Toto by se nestalo, kdybychom zkontrolovali web, na kterém jsme. Adresa se může lišit pouze jedním písmenem nebo číslicí, proto musíme být opatrní a zároveň nesmíme nikdy udávat kontaktní



údaje provozovateli, kterého neznáme. Nikdy nevíme, kdo je vlastně sbírá a co se s nimi stane dál.

A NA ZÁVĚR

Ani nejlepší antivirový program nám neochrání naše data, pokud počítač nebo tablet necháváme bez dozoru nebo ho bez kontroly půjčíme komukoliv, protože v on line světě se k nám podvodníci nebo zloději dostanou mnohem spíše naší vinou a neopatrností.

Zdroje:

www.dreamstime.com/illustration
https://cs.wikipedia.org/wiki/IP_adresa



Suit-up Day fotoreportáž

Emma Valentová 8.A

I letos proběhl na naší škole slavnostní den. Kluci "nahodili" saka a košile, dívky se elegantně oblékly do šatů. A náš Suit-up Day mohl začít. Celý den se nesl ve slavnostním duchu. To nejdůležitější se ale odehrálo již po první vyučovací hodině, kdy komise složená z vybraných vyučujících hodnotila nejlépe oblečené zástupce jednotlivých tříd. Měli bychom zmínit, že "nejkrásnější pár" vzešel ze 7.A. Vítězi se ale stali všichni ti, kteří se dne zúčastnili a pěkně si to užili.



nejlepší páry



pohled
do tříd



vítězné páry



naše skvělá porota



moderátoři
akce

Kde se vzala ikonická hackerská maska

Radka Hálová a Šimon Kyrál, 7.A



Všechno začalo v roce 2006, kdy se na stránce 4chan.org šířil nový meme. Že nevíte, co to slovo znamená? Internetové memy mohou mít formu slov, obrázků, odkazů, internetových stránek a videí a šíří se tak, že si je lidé přeposílají mezi sebou. Zmiňovaný meme zobrazoval muže, který pokazil všechno, na co šáhnul. A kdo byl ten muž? Guy Fawkes byl anglický voják a vyznáním římský katolík, který se spolu s dalšími pokusil 5. listopadu 1605 neúspěšně spáchat atentát na anglického protestantského krále Jakuba I. a za svůj čin byl popraven.



foto: www.hrp.org.uk/tower-of-london/history-and-stories/guy-fawkes

A tak už od 16. století se v Anglii označuje jako symbol selhání. Pro lepší zapamatovatelnost ho lidé začali zobrazovat s maskou.

Maska se později stala symbolem hnutí Anonymous, které je momentálně známé svými hackerskými útoky, bojem za lidská práva a svobodu internetu. V roce 2015 vyhlásilo hnutí válku teroristické organizaci Islámský stát a v roce 2022, po začátku ruské invaze na Ukrajinu, začala útočit na ruská média. Skupina působila dokonce i v Česku. V roce 2012 česká vláda chtěla ratifikovat smlouvu ACTA (smlouva, která má regulovat Internet). Tehdy Anonymous provedli na strany, které byly ve vládě, útok, protože podle jejich názoru smlouva omezuje lidská práva a svobodu slova.

Ratifikace = schválení smlouvy



Zdroj: informace:
<https://cs.wikipedia.org/wiki/Anonymous>
foto: www.reflex.cz